

Het eiland dat spreekt en het eiland dat luistert

Recensie Zomerstorm door Harriet Weststrate (Filmhuis Vlaardingen)

“Ik droom ervan dat mijn hoofd leeg is en dat ik er even niet in woon.” Met die woorden, gesproken in een zwart beeld, begint de speelfilm Zomerstorm.

Dan zien we in prachtig scope om en om de duidelijk contrasterende beelden van een jongen op het strand die op zijn paard rustig langs de vloedlijn sjokt en een jongen op het perron die vervolgens in de metro door het stadse landschap snelt. Een mooi contrast, zoals ook het beeld van Spijkenisse met een groot modern, rood beeldend kunstwerk op de voorgrond en flats op de achtergrond, dat overgaat in Ouddorp met rode klapprozen op de voorgrond en een boerderij op de achtergrond. Het een doet niet voor het ander onder. Een mooi eiland als Goeree-Overflakkee ook mooi in beeld brengen, is al niet vanzelfsprekend maar een poëtisch beeld van de nieuwbouw in Spijkenisse is dat al helemaal niet! Door de hele film heen is trouwens duidelijk over ieder beeld en iedere compositie nagedacht. De zonovergoten duinen, het strand, de zee, de akkers, de wuivende bomenrijen, de boerderijen maar vooral de landschapsscènes in ochtend- en avondzon zijn allemaal even sprookjesachtig!

Zomerstorm maakt deel uit van het vierjarig project Volkscultuur van Kunstgebouw en Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland. Volkscultuur is belangrijk cultureel erfgoed, want het maakt de identiteit van een samenleving zichtbaar, een identiteit die ook nog eens steeds verandert doordat iedere generatie weer zijn eigen keuzes maakt. Hoofdthema in Zomerstorm is het eiland dat spreekt (Voorne-Putten) en het eiland dat luistert (Goeree-Overflakkee). Centrale vraag is: “Is je identiteit een keuze of wordt die bepaald door de omgeving waarin je opgroeit?” Dit wordt verpersoonlijkt door Emo uit Spijkenisse (Voorne-Putten) die graag naar het buitenland wil en Gerben die juist erg houdt van de rust op Goeree-Overflakkee.

Emo gaat met zijn oma Leis een weekendje naar Ouddorp. Het is een afscheid: zij is erg ziek en het zal waarschijnlijk haar laatste vakantie daar zijn en hij gaat een stage volgen in Parijs. In Ouddorp gaan zij naar de Bed & Breakfast van Sarah en haar voogd Ad. Deze laatste tobt over de eventuele verkoop van de boerderij aan projectontwikkelaars uit Rotterdam en Sarah heeft het zwaar doordat ze haar vader mist. Ad maar ook haar vriend Gerben, die op de boerderij woont en werkt, kunnen daar weinig verandering in brengen.

Het spel van vooral de jonge acteurs is heel naturel. Soms vraag je je wel af of pubers elkaar zo onbevangen en open benaderen. Gerben en Emo kennen elkaar nog maar net, staan ook nog eens tegenover elkaar (de ‘eilander’ en de ‘overkanter’) maar bevragen elkaar heel direct naar het hebben van heimwee en dromen. Een beetje onwettelijk, maar op de goede manier: door het geloofwaardige spel, de veelzeggende blikken en de zeer stemmige pianomuziek, geloof je het vanzelf en krijgt de film een prettige, dromerige sfeer.

Vragen als *“Hoe weet je dat het leven echt begonnen is?”* en *“Kun je de vooruitgang tegen houden?”* worden niet beantwoord, maar wel zijn er steeds de troostrijke bespiegelingen van Leis. Zij is dan ook de verbindende factor, zij komt uit de stad maar kwam in haar jeugd alle

zomervakanties naar het eiland toe. Zij denkt tijdens het verblijf ook terug aan haar eerste liefde daar, die ze nooit meer gezien heeft maar die ze nog steeds in haar hart draagt en stelt: “Het was niet zo anders als nu, al denken de mensen van wel.”

Wie maakt welke keuzes en waarom? In de laatste beelden van de film zien we Ad vertrekken, hij kiest voor de ‘vooruitgang’, Sarah holt hem achterna en vindt hem in de tram. Wie gaat, wie blijft? Ook Gerben pakt zijn rugzak en gaat op pad, Emo laat Franka (zijn vriendinnetje, dat ook even langskwam) en oma Leis achter bij de boerderij. Hij holt Gerben achterna en verspert hem de weg in de duinen. Waar wilde Gerben heen? Het doet er niet toe. Want tijdens deze laatste beelden horen we Leis zeggen: “*Je woont op een eiland of in de stad. Je zag de wereld of alleen je dorp. Je dacht alles of je dacht niets. Er is veel dat je gebeurt. Maar in het spel dat leven heet, is er soms de keuze. De keuze om te praten of te zwijgen. De keuze om te gaan of te blijven. Niets is goed en niets is fout. Als jij vertrekt, zijn het je keuzes die beklijven. Alleen jij beslist over de herinnering.*”

Wat voor de kijker beklijft, is het laatste beeld van de twee jongens, Gerben en Emo, hoog boven op de duinen, uitkijkend over de zee. Ze halen diep adem, kleden zich in hetzelfde tempo uit en rennen, allebei in dezelfde zwem- of onderbroek, in ieder geval identiek, de zee in. Zijn twee werelden één geworden? Hebben de rust en schoonheid van het eiland de stadse jongen veroverd? Niets is zeker. Wel zeker is dat deze film het ‘luisterende’ eiland Goeree-Overflakkee heeft laten spreken door de prachtige beelden. Het ‘sprekende’ Voorne-Putten heeft hier naar geluisterd, maar de stem van Goeree-Overflakkee, zó mooi in beeld gebracht, zal ook een groter publiek niet onberoerd laten.

Zomerstorm

(Nederland, 2010, 45 min.)

Regie: Rolf van Eijk

Scenario: Rick Steggerda

Camera: Thomas Leermakers

Met: Hanna van Vliet, Karel Zegers, Eli Rietveld, Griete van den Akker, Peter de Deugd,

Dimphna Fruijtier en Suus Hoppenbrouwers

Muziek: Jeroen Kuitenbrouwer